

RAMMEPLAN

for barnehagens innhold

og oppgaver

Vi vurderer vår barnehage

Beiarn - Fauske - Meløy - Saltdal - Steigen - Sørfold

RKK Indre Salten

Boks 394, 8201 Fauske, Tlf.: 756 41 455, Faks: 756 41 458, E-post: rkki@online.no

©

INNHold

Innholdsfortegnelse

Innledning	Side	2
Gjennomføring av vurderingen. Beskrivelse av verktøyet	Side	4
Del 1. Vi skaffer oss oversikt	Side	6
Del 2. Vi skaffer oss innsikt i fagområdene:	Side	9
• Ledelse i barnehagen	Side	9
• Personalarbeid	Side	11
• Barns medvirkning	Side	13
• Samarbeid barnehage - hjem	Side	14
• Overgangen barnehage – skole	Side	16
• Pedagogisk dokumentasjon/ refleksjon/ vurdering	Side	18
• Fysisk miljø	Side	20
• Kommunikasjon, språk og tekst	Side	22
• Kropp, bevegelse og helse	Side	23
• Kunst, kultur og kreativitet	Side	25
• Natur, miljø og teknikk	Side	26
• Etikk, religion og filosofi	Side	27
• Nærmiljø og samfunn	Side	29
• Antall, rom og form	Side	30
• Aktuell litteratur	Side	31

*Det alle har trodd,
Alltid og overalt
Har alle muligheter til å være feil!
(Paul Valery)*

INNLEDNING

Bakgrunn

Dette verktøyet er utarbeidet av barnehagene i Meløy kommune i samarbeid med barnehager fra RKK Indre Salten.

Målet er at verktøyet skal være en hjelp for barnehagene til å vurdere og dokumentere sin egen pedagogiske virksomhet. Verktøyet skal kunne bidra til strukturert og systematisk vurdering og videreutvikling av kvalitet i barnehagen.

Rammeplan for barnehagen

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver har som mål å gi styrere, pedagogiske ledere og det øvrige personalet en forpliktende ramme for planlegging, gjennomføring og vurdering av barnehagens virksomhet:

“Kvaliteten i det daglige samspillet mellom mennesker i barnehagen er en av de viktigste forutsetningene for barns utvikling og læring. Barnegruppens og det enkelte barns trivsel og utvikling skal derfor observeres og vurderes fortløpende. Oppmerksomheten må både rettes mot samspillet barna imellom, mellom barn og personale og mellom barnehagens ansatte. Barnehagens arbeid skal vurderes, det vil si beskrives, analyseres og fortolkes i forhold til kriteriene gitt i barnehageloven, rammeplanen og eventuelle lokale retningslinjer og planer.” (RP s. 50)

Dette verktøyet er tematisk bygd opp etter innholdet i Rammeplanen; ledelse, personalsamarbeid, barns medvirkning, samarbeid barnehage – heim, overgang barnehage – skole, pedagogisk dokumentasjon, fysisk tilrettelegging og de 7 fagområdene. Om dere synes at det er noen områder som mangler, kan dette verktøyet brukes som mal, men kriteriene må barnehagen lage selv. Verktøyet inviterer også til lokal tilpasning i forhold til de områdene som er representert. Vi legger riktignok dette fram med ferdig utarbeidete kriterier, men det er rom for å stryke og legge til alt etter hvilke kriterier dere selv ønsker å legge til grunn.

Hva slags redskap er dette?

Vi ønsker å presisere at dette er et internt redskap og et hjelpemiddel for evaluering av pedagogisk virksomhet – det skal bidra til å sette i gang gode refleksjoner og positive endringsprosesser.

Å arbeide med evaluering stimulerer og utfordrer den enkeltes yrkest teori, det er et godt virkemiddel til å sette ord på taus kunnskap og kan bidra til økt motivasjon for å være med på planleggingsarbeid, samt bidra til en bedre forståelse av helheten i barnehagens virksomhet og være med på å synliggjøre at alle som arbeider i barnehagen har ansvar for pedagogisk kvalitet.

Dette verktøyet kan bidra til å dokumentere ståstedet i forhold til barnehagens arbeid og kan legge grunnlaget for barnehagen som lærende organisasjon.

Det viktigste i en slik prosess er lederens og personalets kompetanse. Den vilje og evne dere har til å planlegge og gjennomføre et slikt systematisk arbeid har stor betydning for om dere skal lykkes. Forutsetningen er at barnehagen har et godt personalsamarbeid med en felles forståelse for at uenigheter og utfordringer er positivt og fremmer utvikling. Dersom barnehagen har problemer med dette, vil det være liten hjelp i denne type vurderingsverktøy og dere må da aller først ta tak i personalsamarbeid som et eget satsningsområde.

Hvem skal bruke verktøyet?

Verktøyet er først og fremst utarbeidet for personalet og for det indre kvalitetsarbeidet i barnehagen. Før dere setter i gang med dette arbeidet er det viktig at dere blir enig om hvem som skal ha tilgang på resultatet.

Rammeplanen påpeker viktigheten av at vurderingsarbeidet foregår i forståelse med foreldreråd og samarbeidsutvalg. Den informasjon og dokumentasjon som vurderingsarbeidet gir kan gi grunnlag for refleksjon og diskusjon for neste årsplan.

Det kan også være interessant for barnehageeier å vite noe om barnehagens ståsted og kvalitet. Resultatet kan være et utgangspunkt for barnehageeiers strategiske planlegging. Vi vil imidlertid sterkt fraråde at dette blir et sammenligningsredskap hvor "beste"/"dårligste" barnehage utkåres. Da vil vurderingsarbeidet miste sin verdi! Fra barnehageeiers side vil det heller ikke være lurt å pålegge barnehagene å gjennomføre dette arbeidet. Om personalet vegrer seg bør en heller gå inn for å finne ut hva som hindrer og sammen finne løsninger som gir motivasjon til å oppfylle Rammeplanens krav.

GJENNOMFØRING AV VURDERINGEN

BESKRIVELSE AV VERKTØYET

Dette verktøyet består av 2 deler:

Del 1:

Oversiktanalyse som kan være et hjelpemiddel til å begrunne og forankre valg av satsningsområder.

Oversiktanalysen er delt inn i 5 områder:

- A. Faktaopplysninger om barnehagen.
- B. Tilbakemelding fra foreldre/foresatte og barn.
- C. Vurdering av egen barnehage opp mot tegn på god praksis innenfor områdene:
 - Barnehagens verdigrunnlag
 - Samspill og sosial kompetanse
 - Barnehagen som arena for positiv utvikling og læring
 - Fysisk tilrettelegging
 - Planlegging og samarbeid
- D. Samlet vurdering og valg av hovedutfordring.
- E. Beskrivelse av hvordan barnehagen vil arbeide med utfordringene.

Vi anbefaler at en slik oversiktanalyse gjennomgås en gang pr år. Det vil gi et helhetlig bilde av barnehagens kvalitet ut fra de krav i Lov og Rammeplan. Arbeid med områdene D og E vil gjøre dere bevisst på hvilke områder dere ønsker å forbedre og hvordan dere vil gjøre det. Da kan dere plukke vurderingsområder fra Del 2 ut fra hvilke(t) område dere vil dypdykke i. Resultatet fra denne oversiktanalysen kan også ses i sammenheng med foreldreundersøkelser og barnehagens virksomhetsplan.

Del 2:

Oversiktanalyse for utvalgte sentrale områder som er beskrevet i Rammeplanen. Vi har valgt ut 14 områder:

- Ledelse i barnehagen
- Personalsamarbeid
- Barns medvirkning
- Samarbeid barnehage – heim
- Overgang barnehage – skole
- Pedagogisk dokumentasjon
- Fysisk tilrettelegging
- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknikk
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn
- Antall, rom og form

For hvert av områdene er det valgt ut kriterier ut fra mål som er beskrevet i Rammeplanen. Målene er tolket og beskrevet som kvalitetsindikatorer og den tolkningen er gjort på bakgrunn av hvordan vi mener god kvalitet innenfor områdene kommer til uttrykk i praksis hos barn og voksne.

Vi har bevisst valgt ledelse i barnehagen og personalsamarbeid som de første 2 områdene, fordi vi mener at personalsamarbeidet og ledelse må fungere for at dere skal ha utbytte av dette arbeidet. Rekkefølgen ellers er tilfeldig.

Vi mener at del 2 kan fungere som en "pakke" som dere kan plukke vurderingsområder fra alt etter hvilke områder dere ønsker å undersøke nærmere. Det er heller ikke en forutsetning for å kunne benytte del 2 at del 1 er gjennomgått. Poenget er ikke å bruke akkurat dette verktøyet "riktig", men å finne ut av hva som dere tror virker for dere! Finn ut hva som er riktig framgangsmåte for dere – lag

mål og plan for vurderingsarbeidet! Kanskje vil det for noen av dere være nyttig med veiledning fra andre i planleggingsfasen eller kanskje også at noen kommer utenfra og vurderer med "andre øyne".

Forberedelser

- Lag mål og plan for vurderingsarbeidet – finn ut hva dere vil ha ut av det.
- Vurder hvem som skal involveres i strategisk tenkning rundt vurderingsarbeidet.
- Finn ut hvem som skal informeres og hvordan dere skal informere.
- Diskuter og bli enig om hensiktsmessig arbeidsmåte – skal skjemaene fylles ut individuelt, i grupper eller begge deler før vurderingen sammenfattes?
- Avdelingsvis vurdering eller barnehagen totalt ?
- Bli enig om hvem som skal sammenfatte og konkludere.
- Gå igjennom kriteriene før vurderingsarbeidet starter – da vil dere se om dere ønsker å føye til egne kriterier og en slik gjennomgang vil også gi nyttige refleksjoner og gi en pekepinn på om dere har felles forståelse av ulike begreper.
- Lag en tidsplan for de ulike fasene i vurderingsarbeidet – det kan være lurt å ha analysen klar til ny årsplan skal utarbeides.
- Bli enig om hvem som skal få resultatet og hva som skal være hensikten med det.
- Finn ut hvem som skal involveres i mål- og planarbeid dere skal gjøre etter at resultatet foreligger.

Gjennomføring

- Gå igjennom kriteriene – bruk de åpne feltene og føy til egne kriterier om dere ønsker det.
- Vurder hvilke deler av det enkelte vurderingsområdet som er i orden og hvilke som er et problem (grønn, gul, rød).

Bearbeiding og analysering

- Sammenfatt
- Resultatet oppsummeres

Oppfølging

- Det utarbeides en handlingsplan for hvordan dere kan arbeide videre med det som fungerer og hvordan dere kan arbeide for å rette opp de områdene som er et problem, samt en tidsplan for dette. Velg fokusområde/satsningsområde. Vær også tydelig på ansvarsfordeling.
- Bli enig om når dere skal vurdere om handlingsplanen faktisk ble iverksatt.

Om resultatet fra vurderingsarbeidet ikke følges opp har dette egentlig liten hensikt! Det ligger et stort ansvar på styrer og pedagogiske ledere for å få dette til - oppgaver og roller i forhold til dette arbeidet må avklares og arbeidet må ledes på en bevisst og målrettet måte!!

Lykke til!

DEL 1: VI SKAFFER OSS OVERSIKT

Denne oversiktsanalysen består av:

- A. Vurdering av egen barnehage opp mot "tegn på god praksis"
- B. Oppsummering av vurdering og valg av hovedutfordring
- C. Foreløpig beskrivelse av barnehagens tiltak

Oversiktsanalysen er et hjelpemiddel for barnehagen til å finne prioriterte forbedringsområder eller satsningsområder.

Vurdering av egen barnehage opp mot tegn på god praksis

I denne delen skal man vurdere barnehagens ståsted i forhold til en ideell situasjon, eller et "glansbilde". Data samles inn ved at alle eller et utvalg av de ansatte tar stilling til påstandene som beskriver den gode praksis.

Ansattes vurdering av barnehagen

Barnehagen skal nå vurdere eget ståsted ved å ta stilling til en rekke påstander som beskriver tegn på god praksis.

Vurdering av ståsted markes slik:

- Grønn: Barnehagens praksis er tilfredsstillende og i tråd med idealet
- Gul: Barnehagens praksis må bedres
- Rød: Barnehagens praksis må endres - tiltak er nødvendig.

For å krysse grønt bør forholdene være jevnt over gode, men ikke nødvendigvis perfekte.

Under finnes et sett av obligatoriske påstander. Påstandene er samlet under 5 overskrifter:

1. Barnehagens verdigrunnlag
2. Samspill og sosial kompetanse.
3. Barnehagen som arena for positiv utvikling og læring.
4. Fysisk tilrettelegging
5. Planlegging og samarbeid

Barnehagen skal bare ta stilling til påstander som er relevant for den aktuelle barnehagen.

I de åpne feltene under, kan barnehagen formulere egne påstander dersom de mener gir et bedre bilde av barnehagens ståsted på viktige områder.

	Grø	Gul	Rød
Barnehagens verdigrunnlag			
1. Vi reflekterer over egne verdier og holdninger			
2. Vi viser hvert enkelt barn anerkjennelse og respekt			
3. Det enkelte barns behov ivaretas			
4. De ansatte tar også ansvar for de barn de selv ikke har hovedansvar for			
5. Vi arbeider bevisst for å fremme toleranse og likeverd			
6. Likestilling mellom kjønnene gjenspeiler seg i vårt pedagogiske arbeid			
7. Vi viser forvalteransvar for natur og kultur			
8. Barnehagens aktiviteter bærer preg av helsefremmende arbeid			
Samspill og sosial kompetanse			
9. Vi hjelper barna til selv å løse konflikter.			
10. Normer og regler tas jevnlig opp til vurdering.			
11. Vi legger til rette for ulike aktiviteter som styrker samhørighet i barnegruppen.			
12. Barna støtter hverandre når noen har det vanskelig.			
13. Vi lytter til det enkelte barn.			
14. Vi er bevisst på at de voksnes væremåte har stor betydning for å påvirke barnas samspillsevner og sosial kompetanse.			
15. Vi er bevisst på forholdet mellom de voksnes autoritet og barns medvirkning.			
16. Vi er bevisst på og arbeider aktivt for å motvirke mobbing.			
17. Vi er bevisst på hvordan grensesetting utøves i praksis og har rutiner for refleksjoner vedrørende dette tema.			

18. Barna tar opp problemstillinger med oss.	■	■	■
--	---	---	---

Barnehagen som arena for positiv utvikling og læring

19. Vi arbeider bevisst med hvert enkelt barns selvilde	■	■	■
20. Vi støtter opp om barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær	■	■	■
21. Vi møter barns undring på en utfordrende og utforskende måte	■	■	■
22. Vi legger opp til at alle barna skal oppleve mestring.	■	■	■
23. Vi arbeider godt med kommunikasjon, språk og tekst.	■	■	■
24. Vi arbeider godt med kropp, bevegelse og helse.	■	■	■
25. Vi arbeider godt med kunst, kultur og kreativitet.	■	■	■
26. Vi arbeider godt med Natur, miljø og teknikk	■	■	■
27. Vi arbeider godt med etikk, religion og filosofi	■	■	■
28. Vi arbeider godt med nærmiljø og samfunn	■	■	■
29. Vi arbeider godt med antall, rom og form	■	■	■
30. Arbeidet med fagområdene er tilpasset barnas alder og forutsetninger.	■	■	■
31. Det settes av tid til refleksjon sammen med barna i forhold til hva de lærer og hvordan de lærer.	■	■	■
32. Personalet har en felles forståelse av læring i barnehagen	■	■	■

Fysisk tilrettelegging

33. Barnehagens fysiske miljø er utviklingsfremmende.	■	■	■
34. Barnehagens inneareal innbyr til lek og varierte aktiviteter.	■	■	■
35. Barnehagens fysiske tilrettelegging tar hensyn til barn i ulike alder med ulike ferdighetsnivå.	■	■	■
36. Barnehagens leker og materiell fremmer god utvikling innenfor alle fagområdene	■	■	■
37. Vi har god oversikt over leker og materiell.	■	■	■
38. Barnehagen er godt tilpasset funksjonshemmede barn.	■	■	■
39. Barnehagens uteområde gir barna gode muligheter for opplevelse og utfordringer.	■	■	■
40. Leker og materiell er lett tilgjengelig for barna.	■	■	■
41. Når noe går i stykker eller blir ødelagt repareres det med en gang	■	■	■
42. Vi har et lydnivå som er på et akseptabelt nivå	■	■	■

Planlegging og samarbeid

43. Barnehagens planer gir rom for spontanitet og barns medvirkning	■	■	■
44. Barnehagens mål og rammer er tydelige for personalet	■	■	■
45. Barnehagens årsplan er et arbeidsredskap for personalet	■	■	■
46. Foreldrene gis mulighet til å delta aktiv i planlegging av barnehagens innhold	■	■	■
47. Barna opplever at vi samarbeider med hjemmet.	■	■	■
48. På foreldremøter diskuteres tema som har med barneoppdragelse og barns utvikling å gjøre.	■	■	■
49. Under foreldresamtalene snakker vi om det enkelte barns situasjon/ståsted og diskuterer hva som fører til god utvikling og læring.	■	■	■
50. Dokumentasjon blir brukt som et middel for en kritisk og reflekterende praksis.	■	■	■
51. Dokumentasjon gir foreldrene informasjon om hva barna opplever og lærer i barnehagen.	■	■	■
52. Dokumentasjon gir lokalmiljøet om hva barna opplever og lærer i barnehagen	■	■	■
53. Personalet vet hvordan de skal handle når det er bekymring rundt et barn.	■	■	■
54. Vi samarbeider godt på tvers av avdelingene	■	■	■
55. Vi samarbeider godt med grunnskolen	■	■	■
56. Vi samarbeider godt med PPT	■	■	■
57. Vi samarbeider godt med helsestasjonen	■	■	■
58. Vi samarbeider godt med barnevernstjenesten	■	■	■
59. Vi samarbeider godt med lokalsamfunnet	■	■	■
60. Barnehagen har et godt system for vurdering av egen praksis	■	■	■
61. De ansatte følger opp resultater fra vurderinger av det daglige arbeidet	■	■	■
62. Barnehagen har et gjennomtenkt forhold til eget tidsbruk	■	■	■

Åpne felt

Her kan barnehagen supplere med påstander som er relevante for å vurdere eget ståsted			
63.	■	■	■
64.	■	■	■

65.			
66.			
67.			
68.			
69.			
70.			
71.			
72.			
73.			
74.			
75.			
76.			
77.			

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering av barnehagens ståsted. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til ledelse, samhandling og gjennomføring av endringsarbeid som barnehagen skal gripe fatt i. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

DEL 2: VI SKAFFER OSS INNSIKT

Dypere innsikt i fagområdet: Ledelse i barnehagen.

Generelle krav. Ledelsen erkjenner sitt ledermandat, tar sitt lederansvar og bruker sin lederfullmakt. Ledelsen har en bevisst forståelse av sin ledelse – sin lederrolle, sin lederstil, kommunikasjon og lederatferd.

	Grø	Gul	Rød
Administrativ ledelse: Vi ser at:			
nasjonale og lokale mål og vedtak blir formidlet med entusiasme og iverksatt så snart det lar seg gjennomføre	Grø	Gul	Rød
budsjettrammen blir ansett som forpliktende	Grø	Gul	Rød
spilleregler i det offentlige forvaltning blir fulgt	Grø	Gul	Rød
informasjon innhentes og fordels systematisk	Grø	Gul	Rød
HMS – arbeidet prioriteres og gjennomføres	Grø	Gul	Rød
Etisk ledelse: Vi ser at:			
personopplysninger behandles bare i formelle sammenhenger mellom dem det angår	Grø	Gul	Rød
faste rutiner er lagt for individuell og felles refleksjon over arbeidets utførelse	Grø	Gul	Rød
den enkelte ansatte føler trygghet til å stille spørsmål ved praksis i barnehagen	Grø	Gul	Rød
foreldre kan formidle kritikk uten å føle seg ubekvemme eller utrygge	Grø	Gul	Rød
informasjonen formidles åpent oppover og nedover i organisasjonen	Grø	Gul	Rød
det er utarbeidet faste rutiner for å legge til rette for medvirkning fra barn, foreldre og ansatte	Grø	Gul	Rød
ingen omtales nedsettende verken barn, foreldre eller ansatte	Grø	Gul	Rød
Pedagogisk faglig ledelse: Vi ser at:			
det er foretatt en kartlegging av den enkelte ansattes sterke sider	Grø	Gul	Rød
det stilles krav om kontinuerlig faglig oppdatering hos alle ansatte	Grø	Gul	Rød
det legges til rette for ulike muligheter til kompetanseheving for alle ansatte	Grø	Gul	Rød
barnehagen har system for å utvikle felles forståelse av pedagogisk teori, planverk og vedtatte mål	Grø	Gul	Rød
lederteamet har regelmessig møter for å koordinere pedagogisk forståelse	Grø	Gul	Rød
det er faste veiledere for den enkelte ansatte som ikke har pedagogisk utdanning	Grø	Gul	Rød
Personalledelse: Vi ser at:			
avtalefestet og lovbestede rettigheter ivaretas på eget initiativ	Grø	Gul	Rød
drøftinger gjennomføres regelmessig og det føres protokoll	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til ledelse i barnehagen. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Personalsamarbeid

Godt samarbeid mellom personalet i barnehagen er en viktig betingelse for barnas trivsel og læring. Godt personalsamarbeid er selve grunnlaget for kvalitet og utviklingsarbeid.

	Grø	Gul	Rød
Dette ser vi ved at:			
vi har sammen beskrevet barnehagens verdigrunnlag	Grø	Gul	Rød
vi reflekterer sammen over egen praksis	Grø	Gul	Rød
vi har tydelige prosessmål å arbeide ut fra	Grø	Gul	Rød
vi har felles forståelse for hva som er barnehagens samfunnsmandat	Grø	Gul	Rød
vi har klare arbeids- og ansvarsfordelinger	Grø	Gul	Rød
vi har tydelige rutiner for hvordan vi tar imot nytilsatte	Grø	Gul	Rød
vi søker veiledning hos hverandre	Grø	Gul	Rød
vi har tydelig ledelse i barnehagen	Grø	Gul	Rød
vi har jevnlike personalmøter	Grø	Gul	Rød
personalsamarbeid er tema på personalmøtene	Grø	Gul	Rød
pedagogisk arbeid er tema på personalmøtene	Grø	Gul	Rød
vi er tydelige i vår egen yrkesrolle	Grø	Gul	Rød
vi får stadig anledning til å utvikle egen kompetanse	Grø	Gul	Rød
den enkeltes kompetanse blir verdsatt	Grø	Gul	Rød
vi ser på uenighet som utviklende	Grø	Gul	Rød
hvem som helst kan arbeide sammen	Grø	Gul	Rød
alle uttrykker sin mening	Grø	Gul	Rød
det er rom for kreativ tenking og nye ideer	Grø	Gul	Rød
vi har et godt samspill oss imellom	Grø	Gul	Rød
vi er romslige med hverandre	Grø	Gul	Rød
vi opplever stor grad av trygghet i personalgruppa	Grø	Gul	Rød
personalsamarbeidet er preget av humor	Grø	Gul	Rød
vi er trygg på egen kompetanse	Grø	Gul	Rød
det er god atmosfære i denne barnehagen	Grø	Gul	Rød
vi har evne og vilje til å løse konflikter	Grø	Gul	Rød
ved uenighet skiller vi mellom sak og person	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til personalsamarbeid i barnehagen. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Barns medvirkning.

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
får anerkjennelse fra de voksne når de deler sine tanker og opplevelser	Grø	Gul	Rød
er medvirkende til å legge planer for sin hverdag og det de har lyst til å delta på	Grø	Gul	Rød
tør å si sin mening	Grø	Gul	Rød
vet at deres meninger blir tatt på alvor	Grø	Gul	Rød
kan dele / fortelle sine opplevelser sammen med andre barn og voksne	Grø	Gul	Rød
barn som er engasjerte og motiverte til å påvirke sin egen hverdag	Grø	Gul	Rød
har ro, rom og tid for sin uttrykksmåte	Grø	Gul	Rød
viser initiativ / initiativrike	Grø	Gul	Rød

Vi ser voksne som			
lytter og samtaler med barn	Grø	Gul	Rød
ser barnas perspektiv	Grø	Gul	Rød
tar barnas initiativ på alvor	Grø	Gul	Rød
undrer seg og forsker sammen med barna	Grø	Gul	Rød
tør å være i kaos / i nuet	Grø	Gul	Rød
ser det enkelte barn	Grø	Gul	Rød
er tydelige og tar ansvar for hele barnegruppa	Grø	Gul	Rød
skjønner forskjellen på barns ønsker og barns behov	Grø	Gul	Rød
evner å endre planer etter barnas behov	Grø	Gul	Rød
tør å være i kaos og samtidig er en ansvarlig voksen	Grø	Gul	Rød
er tilstede (aktiv) på barnas premisser	Grø	Gul	Rød
byr på det de kan / liker	Grø	Gul	Rød
Gir rom for at barna får uttrykke seg	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til barns medvirkning i barnehagen. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Samarbeid barnehage – hjem.

Samarbeid mellom barnehagen og hjemmet er preget av gjensidig anerkjennelse og respekt uavhengig av sosial, kulturell og verdimessig bakgrunn. Barnets behov er grunnlaget for utførelsen av samarbeidet og er drivkraften i alle valg.

	Grø	Gul	Rød
Foreldesamtaler. Vi ser personale som			
møter foreldrene godt forberedt	Grø	Gul	Rød
har egnet rom til samtalen	Grø	Gul	Rød
har satt av tilstrekkelig tid	Grø	Gul	Rød
viser respekt for foreldrenes verdivalg og forventninger	Grø	Gul	Rød
Skjønner forskjellen på foreldrenes ønsker og barnets behov (den vanskelige samtalen)	Grø	Gul	Rød
har mål for samtalen	Grø	Gul	Rød
Foreldresamtaler. Vi ser foreldre som			
møter til samtalen	Grø	Gul	Rød
kommer med innspill	Grø	Gul	Rød
gir informasjon om påvirkning i hjemmemiljø som har betydning for barnets livssituasjon	Grø	Gul	Rød
Foreldremøter. Vi ser personale som			
er godt forberedt til foreldremøtene	Grø	Gul	Rød
tar opp saker som har allmenngyldig betydning	Grø	Gul	Rød
er tydelige formidlere av de verdier som er pålagt gjennom lover, forskrifter og planverk	Grø	Gul	Rød
har en plan for hva de vil med foreldremøte	Grø	Gul	Rød
Foreldremøter. Vi ser foreldre som			
møter på foreldremøtene	Grø	Gul	Rød
viser interesse for barnehagens indre liv	Grø	Gul	Rød
viser respekt for at barnehagen er en fellesarena hvor alle barna skal ha likeverdige rettigheter	Grø	Gul	Rød
Samarbeidsmøter. Vi ser personale som			
legger til rette for gjennomføringen av møtene	Grø	Gul	Rød
ivaretar foreldrenes rettigheter til medvirkning	Grø	Gul	Rød
er lydhør overfor foreldrenes ønsker og forventninger	Grø	Gul	Rød
Samarbeidsmøter. Vi ser foreldre som			
deltar på samarbeidsmøtene	Grø	Gul	Rød
engasjerer seg i saker som angår drift av barnehagen	Grø	Gul	Rød
Tilvenning. Vi ser personale som			
har gode rutiner for oppstart	Grø	Gul	Rød
er tydelige i sin forventning til foreldrenes rolle	Grø	Gul	Rød
gir foreldrene hjelp og støtte ved tilvenningen	Grø	Gul	Rød
Tilvenning. Vi ser foreldre som			
er trygge på deres rolle under oppstart	Grø	Gul	Rød
er trygge på å forlate barnet alene i barnehagen	Grø	Gul	Rød
Informasjon. Vi ser personale som			
informerer om barnehagens innhold og planer	Grø	Gul	Rød
tar seg tid til å informere om hva barnet har opplevd i barnehagen	Grø	Gul	Rød
gir også den forelder barnet ikke bor sammen med informasjon	Grø	Gul	Rød
gir ærlige tilbakemeldinger til foreldrene	Grø	Gul	Rød
Informasjon. Vi ser foreldre som			
er kjent med barnehagens innhold og planer	Grø	Gul	Rød
viser interesse for det personalet formidler om deres barn	Grø	Gul	Rød

Deltakelse. Vi ser personale som			
engasjerer seg i foreldrenes behov	■	■	■
legger til rette for aktiviteter som foreldre kan delta på	■	■	■
skaper et klima for at foreldre vil være i barnehagen	■	■	■
Deltakelse. Vi ser foreldre som			
deltar i planlegging og evaluering	■	■	■
deltar på aktiviteter som barnehagen arrangerer	■	■	■
kan være i barnehagen på eget initiativ	■	■	■
benytter barnehagen til å diskutere barns oppvekstvilkår	■	■	■

Trygghet og tillit. Vi ser personale som			
møter foreldrene med anerkjennelse, tydelighet og respekt	■	■	■
har engasjement og vilje til å møte foreldrenes behov	■	■	■
er kjent med og følger kravet om taushetsplikt	■	■	■
avstår fra å tale nedsettende om foreldre	■	■	■
Trygghet og tillit. Vi ser foreldre som			
føler seg trygg på at deres barn blir sett og hørt	■	■	■
ber om hjelp og veiledning i oppdragerspørsmål	■	■	■
er åpne for samarbeid	■	■	■
formidler kritikk på en respektfull måte	■	■	■
stoler på de ansattes taushetsplikt	■	■	■
avstår å tale nedsettende om personalet	■	■	■

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til samarbeid barnehage – hjem. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Overgang barnehage – skole.

Plan for overgang barnehage – skole skal være nedfelt i barnehagens årsplan.
Barnehage og skole skal samarbeide i nær forståelse med barnets hjem.
Barnehage og skole skal gi gjensidig informasjon om sine virksomheter.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser en plan for samarbeid barnehage og skole som inneholder			
Tidsramme	Grø	Gul	Rød
Ansvarsfordeling	Grø	Gul	Rød
Tiltak	Grø	Gul	Rød
Vi ser personale som			
omtaler skolen positivt og engasjerer seg i barnas forventning	Grø	Gul	Rød
møter personalet i skolen for å gi informasjon og få kunnskap, fokus på helhetlig tilbud	Grø	Gul	Rød
har klare rutiner for informasjon til foreldrene	Grø	Gul	Rød
innhentet skriftlig samtykke av foreldre	Grø	Gul	Rød
gitt melding til skolen senest året før skolestart om barn med spesielle behov	Grø	Gul	Rød
får klassestyrer eller rektor til å delta på møter vedrørende barn med spesielle behov siste år før oppstart	Grø	Gul	Rød
Har plan for å bli kjent på skolen som inneholder			
tidspunkt og innhold for besøk	Grø	Gul	Rød
besøk på SFO	Grø	Gul	Rød
har gitt foreldre informasjon om søknadsfrist SFO	Grø	Gul	Rød
har opprettet kontakt mellom barnehagebarna og fadderbarn	Grø	Gul	Rød
har gjennomført foreldresamtaler siste halvår før skolestart	Grø	Gul	Rød
har gjort foreldrene kjent med hvilken informasjon som gis til skolen, bruker standard skjema	Grø	Gul	Rød
har gitt informasjon om barna til klassestyrer eller rektor	Grø	Gul	Rød
har gitt informasjon om at foreldre og barn får samtale med skolen ved innskriving	Grø	Gul	Rød
har en markering for barna som skal slutte	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
gleder seg til å begynne på skolen	Grø	Gul	Rød
opplever sammenheng mellom barnehage og skole	Grø	Gul	Rød
barn med spesielle behov møter et godt tilrettelagt tilbud i skolen	Grø	Gul	Rød
får møte fadderbarna og bli kjent før skolestart	Grø	Gul	Rød
er kjent med skolens personale, bygg og uteområde	Grø	Gul	Rød
får ta avskjed med barnehagen på en positiv og god måte	Grø	Gul	Rød
Vi ser foreldre som			
er kjent med barnehagens rutiner for overgangen	Grø	Gul	Rød
engasjerer seg og deltar	Grø	Gul	Rød
gir nødvendig informasjon for å sikre en god overgang	Grø	Gul	Rød
er trygge på at barna får en god overgang	Grø	Gul	Rød
avslutter samarbeidet med barnehagen på en positiv måte	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til overgang barnehage - skole. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Pedagogisk dokumentasjon / refleksjon / vurdering.

Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver og barnehagen som arena for lek, læring og utvikling.

	Grø	Gul	Rød
Dokumentasjon. Vi ser voksne som			
jobber systematisk med observasjon	Grø	Gul	Rød
tar bilder	Grø	Gul	Rød
skriftliggjører barnas historier	Grø	Gul	Rød
lager informasjonsskriv	Grø	Gul	Rød
synliggjøre prosessen i barnehagebarns læring	Grø	Gul	Rød
Dokumentasjon. Vi ser en barnehage som			
synliggjør dens pedagogiske grunnsyn, holdninger og verdier	Grø	Gul	Rød
Refleksjon: Vi ser voksne som			
tolker det de observerer og dokumenterer	Grø	Gul	Rød
sammen synliggjør og reflekterer over eget arbeid	Grø	Gul	Rød
tør å se kritisk på egen og hverandres pedagogiske praksis	Grø	Gul	Rød
tar i bruk dokumentasjon og reflekterer rundt den sammen med barna	Grø	Gul	Rød
Refleksjon. Vi ser en barnehage som			
har gode fora og god struktur som gir rom og tid for refleksjoner (møter, medarbeidersamtaler, planleggingsdager og lignende)	Grø	Gul	Rød
er en lærende organisasjon	Grø	Gul	Rød
Vurdering. Vi ser voksne som			
tar barnas erfaringer og synspunkter inn i vurderingsgrunnlaget	Grø	Gul	Rød
gjennom bearbeiding av dokumentasjon og refleksjon evner å endre praksis	Grø	Gul	Rød
våger å fornye seg	Grø	Gul	Rød
setter de nye tankene ut i konkrete, metodiske planer- kortsiktige og langsiktige	Grø	Gul	Rød
Vurdering. Vi ser en barnehage som			
gjennom årsplanen synliggjør hva som skal vurderes, hva hensikten er og hvem som skal delta i vurderingsarbeidet	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til pedagogisk dokumentasjon/refleksjon og vurdering.
- Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Fysisk miljø.

Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser (barnehageloven § 2).
Miljøet i barnehagen skal fremme helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygge sykdom og skade (forskrift til miljørettet helsevern § 1)

	Grø	Gul	Rød
Vi ser en barnehage som er tilrettelagt for			
grovmotorisk lek inne	Grø	Gul	Rød
grovmotorisk lek ute	Grø	Gul	Rød
finmotorisk lek inne	Grø	Gul	Rød
finmotorisk lek ute	Grø	Gul	Rød
rollelek inne	Grø	Gul	Rød
rollelek ute	Grø	Gul	Rød
konstruksjonslek inne	Grø	Gul	Rød
konstruksjonslek ute	Grø	Gul	Rød
regellek inne	Grø	Gul	Rød
regellek ute	Grø	Gul	Rød
formingsaktiviteter inne	Grø	Gul	Rød
formingsaktiviteter ute	Grø	Gul	Rød
musikk inne	Grø	Gul	Rød
musikk ute	Grø	Gul	Rød
drama inne	Grø	Gul	Rød
drama ute	Grø	Gul	Rød
sansemotorisk lek inne	Grø	Gul	Rød
sansemotorisk lek ute	Grø	Gul	Rød
hvile inne	Grø	Gul	Rød
hvile ute	Grø	Gul	Rød
lesing inne	Grø	Gul	Rød
lesing ute	Grø	Gul	Rød
IKT	Grø	Gul	Rød
barn med ulike behov inne	Grø	Gul	Rød
barn med ulike behov ute	Grø	Gul	Rød
vi følger forskrift om miljørettet helsevern	Grø	Gul	Rød
vi følger forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr	Grø	Gul	Rød
vi er bevisst betydningen av estetiske uttrykk	Grø	Gul	Rød
vi er bevisst betydningen av orden og system	Grø	Gul	Rød
barn og voksne tar ansvar for det fysiske miljøet	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet fysisk miljø i barnehagen. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Kommunikasjon, språk og tekst.

Tidlig og god språkstimulering er en viktig del av barnehagens innhold. Kommunikasjon foregår i et vekselspill mellom å motta og tolke et budskap og å selv være avsender av et budskap. Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna får mulighet til å utvikle et godt og funksjonelt språk.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
lytter, observerer og samhandler med barn og voksne	Grø	Gul	Rød
braker kroppsspråket som uttrykksform	Grø	Gul	Rød
uttrykker følelser og egne behov	Grø	Gul	Rød
tar initiativ til lek	Grø	Gul	Rød
braker språket i konfliktløsning	Grø	Gul	Rød
utvikler sin begrepsforståelse	Grø	Gul	Rød
gjennom språket uttrykker filosofisk tenking og undring	Grø	Gul	Rød
med leker tall, bokstaver, rim og rytmer	Grø	Gul	Rød
uttrykker ønske om og glede ved å lese bøker	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som			
er bevisst sin funksjon som språklig rollemodell	Grø	Gul	Rød
har kunnskap om barns språkutvikling	Grø	Gul	Rød
er tydelig i sin kommunikasjon	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger for et språkstimulerende miljø	Grø	Gul	Rød
støtter barn som har ulike språk og kommunikasjonsvansker	Grø	Gul	Rød
er levende kreative kulturformidlere	Grø	Gul	Rød
oppmuntre barna til å være språklig aktiv	Grø	Gul	Rød
observerer og tolker barns kroppsspråk	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet kommunikasjon, språk og tekst. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Kropp, bevegelse og helse.

I løpet av småbarnsalderen tilegner barna seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbehersekelse, fysiske egenskaper, vaner og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Gjennom arbeid med kropp, bevegelse og helse skal barnehagen bidra til at barna utvikler en god fysisk helse.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
er aktive både ute og inne	Grø	Gul	Rød
er trygge på seg selv i samspill med andre	Grø	Gul	Rød
tør ta utfordringer	Grø	Gul	Rød
er nysgjerrige og utforsker mulighetene som finnes i miljøet	Grø	Gul	Rød
er glad i å ferdes ute i naturen	Grø	Gul	Rød
viser respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige	Grø	Gul	Rød
forstår viktigheten av god hygiene, søvn og sunn mat	Grø	Gul	Rød
setter ord på følelser	Grø	Gul	Rød
har et positivt selvbilde	Grø	Gul	Rød
Viser empati	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som			
organiserer hverdagen på en fleksibel måte	Grø	Gul	Rød
har kunnskap om barns språkutvikling	Grø	Gul	Rød
er tydelig i sin kommunikasjon	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger for et språkstimulerende miljø	Grø	Gul	Rød
støtter barn som har ulike språk og kommunikasjonsvansker	Grø	Gul	Rød
er levende kreative kulturformidlere	Grø	Gul	Rød
oppmuntre barna til å være språklig aktiv	Grø	Gul	Rød
observerer og tolker barns kroppsspråk	Grø	Gul	Rød
legger til rette for og inspirere til kroppslig utfoldelse tilpasset barnas nivå	Grø	Gul	Rød
støtter og hjelper barna til å mestre	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger og gjennomfører turer og friluftsliv på barnas premisser	Grø	Gul	Rød
har et naturlig forhold til barns seksuelle utforskning og utvikling	Grø	Gul	Rød
forklarer barna hvorfor det er viktig med god hygiene	Grø	Gul	Rød
legger til rette for tilstrekkelig tid og god atmosfære rundt måltidet	Grø	Gul	Rød
kan førstehjelp	Grø	Gul	Rød
er rollemodeller i synet på egen kropp	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet kommunikasjon, språk og tekst. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Kunst, kultur og kreativitet.

Gjennom rike erfaringer med kunst, kultur og estetikk vil barn få et mangfold av muligheter for sansing og opplevelse, eksperimentering, skapende virksomhet og tenking og kommunikasjon.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
får møte estetisk inntrykk (musikk, konserter, teater, kunstutstillinger, bøker, bilder, museum)	Grø	Gul	Rød
har kjennskap til historie / egenart fra eget lokalmiljø	Grø	Gul	Rød
tar i bruk og er en del av lokalsamfunnet	Grø	Gul	Rød
tar i bruk fantasi, kreativ tenking og skaperglede	Grø	Gul	Rød
tør å prøve ut nye ting	Grø	Gul	Rød
viser glede over å skape ting (musikk, teater, situasjoner, lek og forming)	Grø	Gul	Rød
tar i bruk varierte virkemidler, for å uttrykke sine kreative evner	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som			
tilrettelegger for ulike estetiske opplevelser	Grø	Gul	Rød
har kunnskap om gammel og ny barnekultur	Grø	Gul	Rød
har et bevisst forhold til samspillet mellom kunst, kultur og barns lek	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger for et mangfoldig og allsidig lekemiljø	Grø	Gul	Rød
motiverer barna til å uttrykke seg og gir dem mulighet for å finne sine egne uttrykksformer	Grø	Gul	Rød
sørger for en estetisk dimensjon i fysisk miljø og innhold	Grø	Gul	Rød
tar på alvor og synliggjør barnas prosesser og produkter	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet kunst, kultur og kreativitet. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Natur, miljø og teknikk.

Naturen gir rom for et mangfold av opplevelser og aktiviteter til alle årstider og i all slags vær. Gjennom arbeid med natur, miljø og teknikk skal barnehagen bidra til at barna får gode naturopplevelser og kjennskap til naturens mangfoldighet.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
har lyst til å være ute til alle årstider og i all slags vær	Grø	Gul	Rød
legger merke til detaljer, og som undrer seg over naturens mangfold	Grø	Gul	Rød
stiller spørsmål, eksperimenterer og utforsker ting de ser / opplever ute i naturen	Grø	Gul	Rød
viser respekt for naturen og verner om den	Grø	Gul	Rød
deler naturopplevelser med hverandre	Grø	Gul	Rød
tar i bruk tekniske leker verktøy og redskaper	Grø	Gul	Rød
iakttar, undrer, eksperimenterer, systematiserer, beskriver og samtaler om fenomener i den fysiske verden	Grø	Gul	Rød
Viser glede over naturopplevelser	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som:			
er glad i å være ute	Grø	Gul	Rød
gir barna spillerom i møte med naturen	Grø	Gul	Rød
er impulsive og kan ta ting på sparket	Grø	Gul	Rød
deler opplevelser og undrer seg sammen med barna	Grø	Gul	Rød
samtaler med barna	Grø	Gul	Rød
lærer barna og ha respekt for naturen	Grø	Gul	Rød
stimulerer barna til å bruke sansene sine i kontakt med naturen	Grø	Gul	Rød
er opptatt av kildesortering i barnehagen	Grø	Gul	Rød
tar i bruk aktivitetsmuligheter som finnes i nærmiljøet, fiskevann, skøyteis, bål plass osv	Grø	Gul	Rød
gir barna spenningsopplevelser i lek og kontakt med naturen	Grø	Gul	Rød
har kunnskap om dyr, vekster og næringskjedene	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet natur, miljø og teknikk. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Etikk, religion og filosofi.

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier og holdninger.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som			
gir uttrykk for egne tanker og vurderinger	Grø	Gul	Rød
er i stand til å se hvordan egen atferd påvirker andre	Grø	Gul	Rød
viser nysgjerrighet, interesse og respekt for andre mennesker uansett bakgrunn	Grø	Gul	Rød
deltar i aktiviteter knyttet til høytider og tradisjoner	Grø	Gul	Rød
velger lek ut fra egen interesse og ikke ut fra tradisjonelle kjønnsrollemønstre	Grø	Gul	Rød
undrer seg over livets mangfold	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som			
legger til rette for felles opplevelser og samtalestunder	Grø	Gul	Rød
gir rom for enkeltbarns behov for nærhet og omsorg	Grø	Gul	Rød
stopper opp og lytter til barnas tanker	Grø	Gul	Rød
ser verden med barnets øyne	Grø	Gul	Rød
møter barnas tro, spørsmål og undring med respekt	Grø	Gul	Rød
bekrefter barnas følelser og opplevelser	Grø	Gul	Rød
gir barna støtte i deres identitetsutvikling	Grø	Gul	Rød
formidler kristne verdier og tradisjoner, og markerer andre religiøse livssynsmessige og kulturelle tradisjoner som er representert i barnehagen	Grø	Gul	Rød
respekterer mangfoldet	Grø	Gul	Rød
synliggjører egne verdier	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger for kjønnsnøytral lek	Grø	Gul	Rød
setter personlige grenser	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet etikk, religion og filosofi. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Nærmiljø og samfunn.

Barns medvirkning i det indre liv i barnehagen kan være første skritt for å få innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som:			
tør delta i fellesskapet	Grø	Gul	Rød
tør påvirke fellesskapet	Grø	Gul	Rød
kjenner til og deltar i samfunnet gjennom opplevelser i nærmiljøet	Grø	Gul	Rød
kjenner til de muligheter og område som finnes i nærmiljøet	Grø	Gul	Rød
forteller om og gjenkjenner steder de har besøkt	Grø	Gul	Rød
kjenner til historiske endringer som har skjedd i nærmiljøet	Grø	Gul	Rød
har kjennskap til samisk kultur og levesett	Grø	Gul	Rød
har kjennskap til ulike tradisjoner og kulturer som finnes i nærmiljøet	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som:			
passer på at alle, både små og store er en del av fellesskapet	Grø	Gul	Rød
passer på at alle får være med å påvirke fellesskapet	Grø	Gul	Rød
bruker nærmiljøets ressurser til gode opplevelser og læringsmuligheter	Grø	Gul	Rød
lar gutter og jenter få samme utfordringer og erfaringer	Grø	Gul	Rød
forteller barna om endringer som har skjedd i lokalsamfunnet	Grø	Gul	Rød
formidler samisk kultur og levesett	Grø	Gul	Rød
formidler tradisjoner og kulturer som finnes i nærmiljøet	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet nærmiljø og samfunn. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Dypere innsikt i fagområdet: Antall, rom og form.

Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.

	Grø	Gul	Rød
Vi ser barn som:			
opplever glede ved å utforsker og leker med tall og former	Grø	Gul	Rød
tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper	Grø	Gul	Rød
erfarer, utforsker og leker med former og mønster	Grø	Gul	Rød
erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne	Grø	Gul	Rød
erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering	Grø	Gul	Rød
Vi ser voksne som:			
er lyttende og oppmerksomme i forhold til matematikken barna uttrykker	Grø	Gul	Rød
støtter barnas matematiske utvikling ut fra det enkelte barns interesse og uttrykksform	Grø	Gul	Rød
bruker matematiske begreper i hverdagssituasjoner	Grø	Gul	Rød
tilrettelegger og eksperimenterer sammen med barna	Grø	Gul	Rød
gir barna impulser og erfaring med design ved å utforske, oppdage og skape	Grø	Gul	Rød
er engasjert og entusiastisk	Grø	Gul	Rød

Hva har vi funnet?

- Her gis en samlet vurdering av barnehagens ståsted for dette fagområdet. Let etter hovedtrekk og diskuter dere fram til en samlet vurdering. Noter viktige momenter fra diskusjonen.
- Velg en eller noen få utfordringer det bør jobbes videre med!

Beskrivelse av barnehagens tiltak

- Gi en kort beskrivelse av utfordringer knyttet til fagområdet antall, rom og form. Hvilke tiltak skal settes i verk og hvordan skal tiltakene organiseres?

Forslag til litteratur:

- Albrecht, Karl (1985): "Organisasjoner i utvikling"
Anderaa & Halvorsen M (2001): "Barnehagen i en forandret verden"
Andersen E, Grude K & Haug T (1995): "Målrettet prosjektstyring"
- Bang, Henning (1998): "Organisasjonskultur i praksis"
Bolman, Lee G (2007): "Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse".
- Carson N (2003): "Systemisk tenkning" - Debattserien for barnehagefolk nr 3/03
- Dahl, Kjell (1999) "*Livs og dødsprosesser i organisasjoner*"
Dahlin Å (1999): "Veien til en lærende organisasjon"
- Fløgstad T R & Helle G (2004): "Flaks eller uflaks – verktøy for utvikling og sikring av kvalitet i barnehagen".
- Gottvassli K Å (1999): "Barnehager – organisasjon og ledelse"
- Jacobsen, Dag Ingvar (2004): "Organisasjonsendringer og endringsledelse"
Jakobsen, D I (1993): "Hvorfor er samarbeid så vanskelig? Tverretattlig samarbeid i et organisasjonsteoretisk perspektiv". I Repstad, P: "Dugnadsånd og forsvarsverker".
- Handal G & Lauvås (1990): "Veiledning og praktisk yrkesteori"
Hotvedt, Terje (2003): "*Konflikt og konflikthåndtering i arbeidslivet*"
- Knutsen H (1993): "Samarbeid på tvers av organisasjonsgrenser." I Repstad, P: "Dugnadsånd og forsvarsverker".
Kvåle Gro & Wærås Arild (2006): " Organisasjon og identitet"
- Langslett, Gro Johnsrud (2002): "Løft for ledere - løsningsfokuset tilnærming til typiske ledelsesutfordringer"
- Nielsen J C & Repstad (1993): "Fra nærhet til distanse og tilbake igjen. Om å analysere sin egen organisasjon" I Repstad, P: "Dugnadsånd og forsvarsverker".
- Rammeplan for barnehagen + temaheftene
Rudolfson, Liza (2005): "Gullfisk eller sardin - hvordan øke omstillingsevnen i bedrifter og organisasjoner"
Rønning R & Solheim J (1998): "Hjelp på egne premisser – om brukermedvirkning i velferdssektoren"
- Selvik, Arne (2005) "*Omgitt av løgnere. Om ærlige tilbakemeldinger til ledere*".
Schein, E : Oslo: "*Organisasjonskultur og ledelse*".
Schein, Edgar "Organisasjonskultur og ledelse - er kulturendring mulig?"
Svedrup S (2000): "Evaluering".
- Torben Heinskou og Steen Visholm, (2005) "*Psykodynamisk organisasjonspsykologi, På arbeide under overfladen*"
Torodd Strand (2001) "*Ledelse, organisasjon og kultur*"
- Ulleberg Inger (2004): "*Kommunikasjon og veiledning*"
- Wadel, Carl Cato (1996): "Endring av organisasjonskultur" Tidvise skrifter 1996 nr. 7
- Aakerøe, Kjell (2006): "Samspill i organisasjoner - Om utvikling og bruk av menneskelige ressurser"